

1 januari 2006 werd, tijdens het kabinet Balkenende II, de nieuwe zorgverzekeringswet (zvw) van kracht. Een nieuwe wet waarmee het ziekenfonds, de particuliere verzekering en de ambtenarenverzekering werden opgeheven. Een wet die in politiek opzicht zijn weerga eigenlijk niet kent. Een wet die uitvoeringstechnisch gezien een operatie was waar we als grootste coalitiepartner ons hart voor vasthielden. Alle burgers werden verplicht verzekerd voor één en dezelfde basisverzekering. In de aanvullende verzekering kon het onderscheid worden gemaakt en de zorgverzekeraars zouden op prijs en kwaliteit moeten concurreren. De klanten en de zorgaanbieders zouden door de marktwerking meer te vertellen krijgen. Voor de laagste inkomens kwam er de zorgtoeslag, in één keer kreeg de belastingdienst er ruim 6 miljoen klanten bij en moest deze innende instantie ook een betalende instantie worden.

Het ging relatief vlot en goed met de communicatie over en invoering van deze verzekering en de zorgtoeslag in Nederland, op de altijd voorkomende foutjes na.

In het buitenland echter is communicatie en invoering dramatisch verlopen voor onze medeburgers, migranten, militairen, grensarbeiders enzovoort. Het kabinet koos ervoor deze basisverzekering onder een Europese Verordening te laten vallen waarmee iedereen die in het buitenland woont en een uitkering of AOW/pensioen uit Nederland ontvangt verplicht een verdragsverzekerde werd en dus verplicht onder deze zorgverzekeringswet valt. Daarnaast betekent een verdragsverzekering dat je alleen maar recht hebt op de zorg die in je woonland gegeven wordt. Tevens werd de AWBZ-zorg voor het buitenland afgeschaft terwijl die premie betaling wel doorging (ruim 12,5% van het inkomen).

In de praktijk komt dat erop neer dat je in het buitenland de Nederlandse torenhoge zorgpremies betaalt met buitenlandtoeslagen (worden gewoon ingehouden op je inkomen of AOW/pensioen) en daar minder zorg voor terugkrijgt in je woonland dan je gewend was.

De gevolgen waren en zijn nog steeds dramatisch, de communicatie is nog steeds verre van optimaal, formulieren die helemaal niet of verkeerd gestuurd worden en niet in de taal die de mensen en instanties in het betreffende land begrijpen, mensen zijn onverzekerd, velen zijn inmiddels dubbel verzekerd (teruggekeerde gastarbeiders zijn in Spanje bijvoorbeeld boven hun 65^e automatisch tegen ziektekosten verzekerd), men houdt onvoldoende inkomen over om van te leven, men moet zelf soms grote bedragen voorschieten in onzekerheid of het wel terugbetaald wordt door de verzekeraar, geen AWBZ-zorg meer kunnen krijgen tenzij je onder de overgangsregeling viel, de onbekendheid met de zorgtoeslag en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan.

Wetgeving verandert gemiddeld iedere 10 jaar, dat is een feit en ook geen probleem. Maar een feit is ook dat in onze parlementaire democratie dergelijke ingrijpende wetgeving een bepaalde eerbiedigende werking moet hebben naar de leefsituatie van onze burgers in binnen- en buitenland. Dat doen we in de fiscaliteit tenslotte ook. Enkele honderdduizenden Nederlanders en migranten zijn voor 1 januari 2006 (soms wel 30 jaar geleden) elders gaan wonen in de veronderstelling dat ze tegen fatsoenlijke premies fatsoenlijke zorg konden krijgen. Opeens werd men geconfronteerd, zonder enige uitleg en zonder enige keuze, met voor velen onfatsoenlijke premies tegen onfatsoenlijk minder zorg.

Begrijpelijk dat men de overheid de rug toekeert. Geen politicus of bewindspersoon durfde het aan om dit verhaal in het buitenland te vertellen. We deden gewoon net alsof het niet bestond en misschien zou het dan vanzelf wel overwaaien.

Inmiddels zijn we ruim 2 jaar verder en hoewel op een aantal onderdelen er enige verbetering is aangebracht is de situatie nog steeds hemelschreiend. Velen (voornamelijk ouderen) keren terug naar Nederland om die zorg te krijgen die men nodig heeft en hier kan betalen.

Een gebaar is nodig in de richting van deze mensen die ongelooflijk in de steek zijn gelaten door de overheid, ambtenaren en politici. Een oplossing, die geen geld kost, ligt in het verschiet. Donderdag

29 mei is er een debat in de Tweede Kamer over deze situatie. Waarom geen opting-in regeling voorstellen, eenmalig en vrijwillig voor al die mensen die onaangenaam getroffen zijn door deze veranderde wetgeving in Nederland. Het is geen enkel probleem voor hen om het volle pond aan premies zvw en AWBZ te betalen maar geef hen dan ook het recht om in het buitenland de bijbehorende zorg erbij te zoeken en te krijgen.

Ik roep mijn voormalige collega's in de Tweede Kamer op om deze regeling bij de minister neer te leggen en bij hem aan te dringen deze in te voeren met goed doordachte en uitgewerkte communicatie. Dat verdienen deze vooral oudere mensen namelijk die hun hele leven hard gewerkt hebben in Nederland en altijd netjes premies afgedragen hebben. Sterker nog, we zijn het hen verplicht!

Myra Koomen (CDA)

Wethouder gemeente Enschede

Voormalig lid van de Tweede Kamer en woordvoerder grensoverschrijdende zorg

Gepubliceerd in Trouw, 28 mei 2008